

Jaroslav Neznámý:

Podivná historie jedné kytice

Problémy s tou kyticí začaly dřív, než vůbec existovala. Stejně jako u mnoha jiných věcí předchází skutečné kytici idea kytice. V tomto případě původně nešlo o o ideu kytice, ale o ideu malého věnce. O tom, že by se takový věnec měl pořídit, nebylo sporu. Menší dohady byly kolem toho, z čeho by věnec měl být, jak by měl být veliký a co by mělo být vytištěno na staze. Nakonec došlo ke shodě. Jožka slíbil, že věnec objedná, Jarek se uvolil vsít ho s sebou z Brna do Prahy. Ale za týden odevzdal Jožka Jarkovi objednávku se slovy:

"Zachránil jsem tě. Oni mají jen velké věnce, to bys neuvenil. Tak jsem objednal kyticí. Bude z červených karafiátů a žlutých narcisů, stála tři sta korun."

A tak věnec nahradila kytice.

Kytice se zrodila v pátek 4. března 1988. Jarek se pro ni stavil cestou z práce na nádraží. V květinářství se na něho obrátila paní prodavačka s výčitkou:

"Proč jste si ji nevyzvedl dřív? Byla krásná, všichni ji obdivovali. Teď už tak hezká není."

Jarek se shroutil: "Ale ona by měla vydržet až do neděle. Co mám dělat?"

"Musí být v k chladnu, ale samozřejmě ne na mraze. Snad by pomohl kdybyste ji zabalil do mokrého novinového papíru. Ale ty narcisy vám dva dny bestak nevydrží."

Jarek zasmutněl. Jakou trošku vlastně v neděli položí na hrob? A nedalo se nic dělat, kytice byla už zaplacená. Prodavačky mu ji ochotně zabalily a Jarek se jí ujal. Byla obrovská a taky těžká. Jarek ji v jedné ruce sotva unesl, v druhé měl kufíček. Dostane se s ní do vlaku? A jak ji tam uloží?

Vlak na štěstí nebyl plný, do schůdků se kytice vynést dala, Jarek našel zcela prázdné oddělení. Kyticí položil na polici pro zavazadla, sabrala skoro půlku. Další cestující, kteří přistoupili, to nevěděli, neměli mnoho zavazadel. Jarek chvílemi otvíral okno, aby kyticí nebylo příliš horko. Teprve těsně před Prahou si začal lámat hlavu, jak se s ní dostane do tramvaje, kde ji uloží a jak ji bude obkládat mokrymi novinami.

Jeho úvahy a obavy byly naprosto zbytečné. Sotva na bývalém Masarykově nádraží vystoupil z vagónu, už před ním stál uniformovaný příslužník VB:

"Předložte mi svou občanskou legitimaci!"

Ono se to hezky řekne, ale co má dělat člověk, který má v jedné ruce kufřík a v druhé obrovskou kytici? Jarek si všiml, že u něho stojí také dva nebo tři páni v civilu.

"Ti asi k tomu také patří," blesklo mu hlavou a požádal jednoho z nich, aby mu kytici podržel. Legitimace mu zatím vrácena nebyla, poschodovalo se ven z nástupiště, pak doprava, ještě jednou doprava, doleva a nahoru po schodech. Najednou se za nimi ozvaly další kroky a také hlas:

"Ahoj Jarku!"

Jarek se podívil. Jenda je také tady! Vůbec netušil, že spolu jeli jedním vlakem. Jeden z pána v civilu mu to pak nechtěl věřit. Došli dos prvního poschodí, Jarek byl doveden do kanceláře, Jenda vedle do druhé. První věc, které si Jarek všiml, byl malý velký stůl. Kytice ho tížila.

"Můžu sem položit kytici?"

Bylo mu to povoleno. Kytice pak v klidu ležela na stolku. Svůj význam však měla. Jestliže byly zákrok, prohlídka i výsledky zdůvodněny tím, že je (na žádost kardinála Tomáška) nutno zabránit tomu, aby nějaké "nekalé" živly narušily poklidný průběh nedělní pouti k blahoslavené Anežce České, svědčila kytice o tom, že právě v tuto neděli směřují Jenda i Jarek úplně jinam - do Lán.

Asi za hodinu došlo ostatně i na kytici.

"Tu stuhu nám tady taky musíte nechat", řekl silnější pán v civilu. Jarek s tím druhým pánem opatrně rozbil kytici, odstranili bílo-červeně-modrou stuhu.

"To MORAVANÉ tady je, ale kde je VĚRNÍ ZŮSTANE?"

Našli je, musel se obrátit druhý konec stuhy. Ale co s kyticí?

Jarek navrhl: "Já vás ji tady nechám."

"To by se musela zapsat do protokolu," připomněl pán v civilu.

Jarek se nakonec rozhodl, že si tedy kytici zase vezme. Pak už šlo všechno ráž na ráž. Páni v civilu, Jenda a Jarek vyšli před nádraží a nasedli do auta. S kyticí byla zase potíže, jeden pán v civilu ji musel podržet, Jarek se usadil a pak mu byla dána do klína. Cesta nebyla daleká: dojeli a špak došli na hlavní nádraží. Tam stál vlak do Budapešti. Nastal menší smutek - většina vlaku byla zadána pro cestující s místenkami. Nakonec se našel vagon, a něhož nebyly místenky nutné, a v něm oddělení se třemi vojáčky - příslušníky vnitřní nebo pohraniční stráže.

"To máte dobře zařízeno, budeme pod dohledem složek ministerstva vnitra i ve vlaku!", oznámil Jenda z okna pána v civilu. Jeden

z nich nelenil, vešel do vlaku, hochům se legitimoval a pověřil je úkolem, aby oba příchozí nenechali vystoupit před Brnem.

Kytice zas ležela na policii pro zavažadla po cestě z Brně do Prahy absolvovala i cestu z Prahy do Brna. Před Brnem sačali Jenda s Jarkem dumat o tom, zda chytí tramvaj (v Brně se v noci rozjíždějí tramvaje od nádraží v hodinovém intervalu). Jenda dostal výborný nápad:

"Víš co, jestli nám tramvaj ujede, půjdeme kousek pěšky a kytici dáme k Janáčkovi."

K realizaci tohoto návrhu nedešlo, alespoň zatím. Po vystoupení z vlaku se ujal Jenda Jarkova kufříku a rozběhl se, Jarek se pustil s kyticí za ním. Vestibul brněnského nádraží se opravuje, je tam lešení a na zemi prkna. Dupání se rozléhalo po celé prostře mnoha decibely. Tramvaje stály ještě na stanici. Na dva pelášejšíci postarší podsaditě muže, z nichž jeden táhl dvě zavažadla a druhý obrovskou kyticí, musel být rozkošný pohled.

V tramvaji si Jenda sedl, Jarek mu dal kyticí na klín a přemýšlel o tom, co doma s kyticí. Ale všechno skončilo zase jinak. Ukásalo se, že Hegelova a Marxova teorie negace negace může mít v některých případech něco do sebe. V případě naší kytice představoval tési Jendův návrh, aby kytice byla domesena k Janáčkovu ponníku. Antitéze vznikla tím, že Jenda s Jarkem chytíli tramvaj - kytice směřovala k Jarkovi. Nakonec přišla sentéza, správná negace negace: kytice se přece jen octla u Janáčka, ale protože to musí být na vyšším stupni, tak se tam vezla autem.

To auto - velké černé auto - čekalo u zastávky Tylova, kde Jenda s Jarkem vystupovali. Stáli u něho dva páni v civilu. Jedna je poznal:

"Jé, to jste vy?"

Byli to oni. Jenda s Jarkem zas nastoupili do auta, kytice se octla v kufru. Hálada byla celazkem dobrá. Konec konců - to noční bdění všech přítomných zavinili Pražáci. Jenda zase "nanesl" téma kytice:

"Mamohli byste nás dovést někam, kde bychom tu kyticí mohli položit?"

Páni v civilu projevíli pochopení. Šlo o to, kam. Samozřejmě se na prvním místě octlo zase jméno Janáčkovo, ale Jarek navrhl i Mahena a Jenda byl dost pro, jeden z páni v civilu nadhodli i Mrštíky. Vše nakonec rozhodl třetí pán v civilu:

"Já bych to dal tomu Janáčkovi."

Jenda a Jarek souhlasili. Dodatečně usoudili, že rozhodnutí bylo správné. Když kytici nemohl dostat velký rodák z Hodonína, až ji dostane velký rodák z Kukvald. Auto zajelo k Janáčkovu divadlu. Šofér zapochyboval:

"To mám zajet až tam?"

Jenda podotkl: "Vždyť můžeme říct, že jsme policajti."

Ale kdo by si jich mohl všimnout? O půl třetí v noci bylo všude pustě a prázdně. Auto zajelo až před divadlo. Kromě šoféra všichni vystoupili, k pomníku došli jen Jenda a Jarek. Jenda vylezl na plošinu u pomníku, Jarek mu podal kytici a Jenda ji položil k pomníku. Pak slezl k Jarkovi. Oba na chvíli sundali čepice, měli dojem, že pietnost - a také absurditu - této chvíle musí projevit nějakým gestem. Když si je zase dali na hlavu, podíval se Jarek nahoru na sochu a prohodil polohlasem:

"Tak máš, Leoši, dojem, že kytici s takovým osudem jsi ještě nedostal?"

Jenda se také podíval vzhůru: "Mně se zdá, že se na nás trochu šklebív."

Oba se pak vrátili k autu.

A to je konec podivné historie jedné kytice. Nedostala se tam, kam měla, zcestovala si, ale nakonec to s ní nedopadlo tak úplně špatně.

6. března 1988

*** - *** - ***

Zpráva o zadržení Jana Šimasy a Jaroslava Mezníka

V pátek 4. března 1988 odjeli z Brna do Prahy Jaroslav Mezník a Jan Šimsa, aby mohli v neděli 6. března zajet do Lán a položit na hrob T.G. Masaryka kytici. Na nádraží Praha-střed byli při výstupu z vlaku zadrženi 20-25 uniformovanými i neuniformovanými příslušníky VB a StB a přivedeni na nádražní oddělení VB. Zákrek byl odůvodněn tím, že kardinal Tomášek požádal generála Cardu, aby složky SBN zamezily narušení poutě k blahoslavené Anežce České. Prohlídku osobní i zavazadel odůvodnili pracovníci StB tím, že je třeba zjistit, zda zadržení nemají u sebe zbraně, popřípadě jiné prostředky k narušení pořádku. Bez souvišlosti s odůvodněním zabavili Jana Šimase 1 stránku obsahující přeběhový návrh zásad a vymezení činnosti Společnosti T.G. Masaryka, Jaroslavu Mezníkovi červeno-modro-bílou stuhu od kytice s nápisem Věrní nástanníci - Moravané, jeden výstik 2. čísla Lidových novin, strojopisnou historickou práci a jeho poznámky k této práci. Po devadesátiminutovém výslechu byli za doprovodu, vedeném podplukovníkem Knochem, odvezeni na hlavní nádraží a posazeni do rychlíku, který odjíždí 22.21. V Brně byli zadrženi skupinou pracovníků StB vedenou kapitánem Dvořákem, která zadrženým umožnila položení kytice u pomníku Leoše Janáčka a poté je odvezla ke krátkému výslechu na krajskou správu SBN na Leninově ulici. Na závěr se oba zavázali, že do Prahy již v tomto týdnu nepojedou a bylo jim sděleno, jak budou kontrolováni.